

El primer 1 de Maig

Ara fa tot just vint anys, a València, unes incipients Comissions Obreres organitzaven la primera manifestació de l'1 de Maig a la postguerra. Com a saldo, una cadena de detencions i algunes penes que van oscil·lar entre l'any i els quatre anys de presó.

Paco Tortosa

Després de la guerra civil, el moviment obrer quedà pràcticament inert. Amb les organitzacions de classe desfetes i declarades il·legals, amb els quadres obrers a les presons, a l'exili o als cementeris, amb la misèria, la por i la fam de la postguerra, el franquisme semblava haver aconseguit allò de la «superació de la lluita de classes»... per la via del capolament polític d'una d'elles.

Les primeres vagues al País Valencià es registren el 1956. Les inicien els aprendents de la factoria d'Astilleros Elcano (Manises). Les condicions de treball, les peticions d'augment salarial, l'oposició als nous ritmes i a l'augment de productivitat foren les causes que mobilitzaren aquell mateix any els obrers de Macosa, en 1958 als Alts Forns de Sagunt, a Segarra de la Vall d'Uixó, a Elcano, a Endasa d'Alacant, a la Paperera (Malva-rosa), novament a Macosa... Le vagues ja no pararien en els anys següents.

En les eleccions sindicals de 1963, comencen a presentar-se candidatures compostes per persones vinculades als nuclis obrers clandestins, per cobrir els llocs representatius del Sindicat Vertical. N'ixen elegits elements sindicalistes vinculats a la JOC —Joventuts Obreres Catòliques—, USO i PCE en algunes empreses.

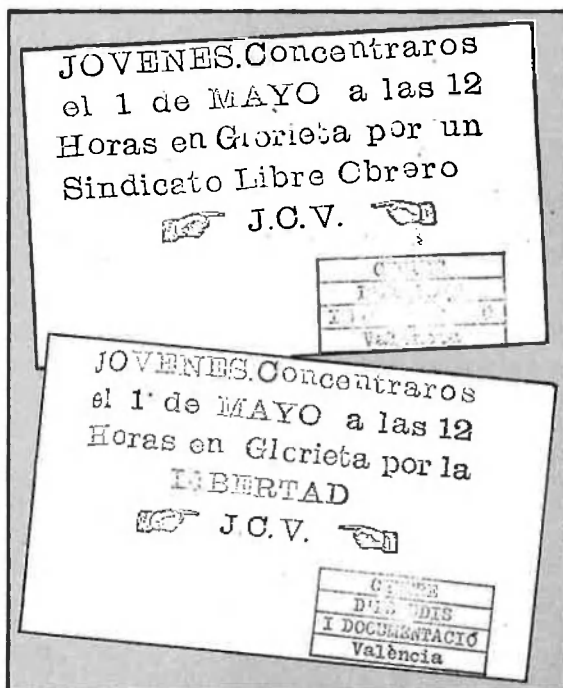
El 1966, la representació de candidatures de classe, més ben organitzada, supera els anteriors resultats. A partir d'aquests resultats es realitzen assemblees sindicals en els corredors dels locals de la CNS, discutint els problemes i les reivindicacions més urgents.

Pel desembre del mateix any, en una reunió celebrada als locals de Lo Rat Penat a la plaça de Manises de València, a la qual acudeixen més de cent

persones, militants obrers, amb la presència de **Vicent Ventura** i **Enric Tàrraga**, es creen les CCOO, que prompte s'estenen pels nuclis industrials del país. No obstant això, en aquella època la seua estructura no es basa en comissions de base, sinó en assemblees àmplies de lluitadors obrers i en els càrrecs sindicals elegits, línia que provocà crítiques des d'alguns sectors que confluen en CCOO.

En paraules de l'historiador **Josep Picó**, «tothom participa en Comissions: comunistes cristians, sindicalistes d'USO, homes independents, però lluitadors, perquè Comissions era un fet i no una organització; per això, va tenir capacitat per a aglutinar gent i va gaudir de difusió i popularitat».

El ràpid desenvolupament de CCOO duu a plantejar, per part dels membres del PCE, majoritaris en els òrgans de coordinació, la necessitat d'una convocària oberta de manifestació per a l'1 de Maig de 1967. Aquesta proposta no rebé una bona acollida per part dels sectors de procedència cristiana, que veien el perill de cremar l'organització abans de consolidar-la. No obstant això, la proposta reeixí.

Octavilles que convoquen a la manifestació.

La manifestació fou convocada per a les 12 de l'1 de Maig a la Glorieta de València. Es va donar a conèixer mitjançant octavilles, adhesius i fins i tot fulls escrits a mà. Segons les diligències policials, les nits del 26, 27 i 28 d'abril «... fou llançada en diversos pobles, barris i carrers d'aquesta població i província, gran quantitat de propaganda en paper de diverses grandàries, per distints procediments...»

Les octavilles, redactades en una reunió celebrada en Lo Rat Penat, foren impreses per **Manuel Sanmartín**, militant del PCE (ML) amb la multicopista del Consejo de Hombres de Acción Católica, ubicat al número 20 del carrer de Comèdies, amb l'ajuda del pare **Bueno**, vinculat a l'HOAC i director del col·legi Pius XII, de València. En les octavilles es demanava un salari mínim de 200 pessetes, la llibertat sindical per a obrers i universi-

ISMAEL MARTINEZ ROMERO

nacido el 8-6-23 en Ystova (Castellón), casado, metalúrgico, hijo de Vicente y María, vecino de Valencia, calle Tala Gran Canaria 10, 10ª puerta.

De buena conducta en todos los aspectos. En el período de desconfianza sus inclinaciones, pero, desde hace unos meses y en sus propias manifestaciones, comensó, en unión de su hermano VICENTE, a asistir a reuniones en el Centro "Lo Rat Penat", con asignación de 20 o 30 personas "Comisiones Obreras", las llamadas "Comisiones Obreras", las que, como es sabido, son hechas por el Tribunal Supremo. El informado interviene en las deliberaciones, manifestando políticamente está considerado como comunista y muy peligroso.

Participó en la manifestación tumultuaria de 1º de mayo del año en curso desde que inició, dirigiendo la misma hasta la CBS, lugar en que los incitó a reunirse, nuevamente el día 4 del indicado mes, para otra manifestación, siendo llevado a hombros como líder del acto.

Hasta el momento de su detención en 1º de mayo, ha carecido de antecedentes desfavorables en estos archivos policiales.

Valencia 22 JUN 1937.

DOMINGO SERNEGUER NAVARRO

nacido 1-7-40 en Valencia, soltero, administrativo, hijo de Domingo y Vicenta, vecino de Valencia, calle Marques de Montaral nº 72, 1º.

Desde 1.962 ha venido manifestándose como comunista y en dicho año participó en reuniones con elementos de una organización clandestina comunista que fué desarticulada en esta capital. No llegó a ser detenido. Es integrante del Grupo valencianista-separatista "Lo Rat Penat". En 27-10-66 el Departamento de Orden Público de esta Jefatura Superior, en cumplimiento de lo dispuesto por el Juzgado Especial de Pruebas, interviene en el manuscrito titulado "CALENDARI JAVILE I. ANY DE 1.967" apareciendo el referenciado como responsable del encargo de 6.000 ejemplares a Gobernador Civil de la provincia multa de 5.000 ptas. que aún no ha hecho efectiva por hallarse pendiente la tramitación de recurso elevado al Tribunal Supremo. En febrero de 1.966 es detenido por la Guardia Civil de Pa por lo pintor muralista "VALENCIANS UNIU-NOS" de conducta moral; al parecer, antes en los archivos de esta Jefatura constan antecedentes que confirman los expuestos.

Valencia 22 JUN 1937

VICENTE-MARIA ALVAREZ RUBIO

nacido el 24-5-41, soltero, licenciado en Derecho, Natural de Jativa (Valencia) hijo de Vicente y Desamparados, vecino de Valencia, Los Castellés nº 40, 5ª

De buena conducta moral, pública y privada.

De destacados estudios políticos. Cursó cursos de estudios en la Facultad de Derecho en Valencia, fué fundador de la "Asociación de Estudiantes Valencianos" de carácter legal y separatista. Marzó como lector a una Academia de Montpellier, situación que aprovechó para enviar a Valencia propaganda política y mantener contacto con las sindicatos separatistas (UNEP, UNEP (Unión Nacional de Estudiantes Franceses) y PENEF (Peninsular Nacional de Estudiantes Franceses) organización de estudiantes separatistas del sur de Francia.

Tiene gran actividad en el llamado Sindicato Democrático de Estudiantes en Valencia, de carácter legal manteniendo diligente relación con elementos separatistas. Esta considerado como individuo muy activo y enemigo del Régimen.

Valencia 22 JUN 1937

Fitxes policials de tres dels detinguts.

taris i la solidaritat amb els obrers biscaïns, que en aquells moments vivien en estat d'excepció.

En previsió d'incidents, la policia muntà un servei de vigilància, sota el comandament del cap de la Brigada Político-Social, **Juan José Cristóbal Casinos**. Nombrosos membres de la Brigada Político-Social i de la Criminal i desenes de números de la Policia Armada es distribuïren pels punts anunciats en la convocatòria.

A dos quarts de dotze, segons els informes policials, començaren a confluïr petits grups i individus aïllats que augmentaven segons s'acostava l'hora anunciada. Un formigueig constant es palesava en la Glorieta.

Cap a les 12 es passa la consigna, d'un grup a un altre, d'anar cap al carrer de la Pau. Immediatament s'aglutinen unes 500 persones. Hi ha moments de desconcert, amb inici de marxa i tornades enrere. Es produeixen les primeres detencions: **Domènec Serneguet, Roberto Sánchez, Vicente Martínez** (càrrec sindical d'UNL), **Manuel Garcia, López Tórtola**... Els manifestants criden «Llibertat sindical».

La manifestació avança pel carrer de la Pau i, a l'altura de les oficines de les Línies Aèries Iberia, un cordó de la policia armada els tanca el pas i carrega contra els manifestants. Aquests responen i s'entaula una veritable batalla, on s'arriba fins a la lluita cos a cos entre policies de la secreta, uniformats i manifestants. D'una obra que hi ha a la

vora els manifestants agafen pedres i rajoles, que fan servir en la lluita. Una lluna d'Iberia resulta destrossada, José Soler Vidal i el pintor García Castejón es barallen amb l'inspector de la BPS Martín de León, que en resulta contusionat, i Juan Montalbán lluita amb el sergent que mana l'escamot de policia armada.

4 **EL VAMPE** - Martes, 2 de mayo

EN LAS MANIFESTACIONES DE AYER ESTUVO AUSENTE EL AUTENTICO ELEMENTO OBRERO

Se han significado los llamados «compañeros de viaje» y agitadores profesionales

MADRID (EPA) - Los manifestantes de ayer en Valencia, que se reunieron en la plaza de Rodrigo Botet, para celebrar el 25 de Abril, no fueron obreros, sino «compañeros de viaje» y agitadores profesionales, según afirma un artículo publicado en el periódico madrileño *El Vampe*.

El artículo, firmado por el periodista Juan Montalbán, afirma que los manifestantes de ayer en Valencia no fueron obreros, sino «compañeros de viaje» y agitadores profesionales. Montalbán afirma que los manifestantes de ayer en Valencia no fueron obreros, sino «compañeros de viaje» y agitadores profesionales. Montalbán afirma que los manifestantes de ayer en Valencia no fueron obreros, sino «compañeros de viaje» y agitadores profesionales.

ho seran més tard, ja en casa, com ara Vicent Àlvarez. La immensa majoria dels detinguts són treballadors, amb un alt percentatge d'obriers industrials. La policia comença a escorcollar domicilis, autoritzats pels jutges militars, i molts dels detinguts —segons diu el sumari— afirmaran més tard haver estat colpejats i maltractats en les dependències policials.

Quatre detinguts seran processats per la jurisdicció militar, acusats d'«insult a la força armada», i seran condemnats a penes d'un a quatre anys de presó. També, el conjunt de detinguts serà processat per «manifestació no-

pacífica», en el sumari 285/67 del Tribunal d'Ordre Públic.

Després de la guerra, aquella va ser la primera manifestació, l'I de Maig, al País Valencià. L'any següent es tornà a repetir la convocatòria, que no va poder quallar davant un gran desplegament policial. Aquell mateix any es va produir la desarticulació més gran que van conèixer les CCOO al País Valencià: trenta-sis persones processades, entre les quals hi havia Palomares, Llorca, Fondo, Alcázar, Bataller, Boils, Palència, etc. Amb ella arribà la gran crisi de Comissions Obreres. □

SUECA, ORIOLA, BENIDORM, ELX, CULLERA...

Un 25 d'Abril televisiu

No ha estat només la TV3, encara que aquest haja suposat l'«acte commemoratiu» més vistós del 25 d'Abril. En algunes comarques, sobretot al sud del país, la diada ha estat celebrada amb distintes iniciatives.

INADMISIBLE

Retall de la premsa del dia 2, referint-se a la manifestació.

Un grup es dirigeix, pel carrer de Vilaragut i la plaça de Rodrigo Botet, a l'actual plaça del País Valencià, on llancen pedres a l'estàtua de Franco, als crits de «Llibertat» i «Dret de vaga». Entonen la cançó *Asturias, patria querida*, en homenatge als miners en vaga. Hi ha un nou enfrontament, aquesta volta amb un element de la ultradreta i el policia de la BPS **Francisco Beltrán**, que cau a terra i han de refugiar-se, finalment, en el bar Trocadero, que tanca les portes. Uns altres policies, pistola en mà, persegueixen i detenen alguns manifestants.

De nou, es produeix una concentració davant la CNS, en l'avinguda del Baró de Càrcer. En són uns tres-cents. **Ismael Romero Martínez**, d'Unión Naval de Levante, és alçat al muscle i explica el caràcter de la manifestació, alhora que demana noves accions els dies següents, per la llibertat dels detinguts. Moments després, ell mateix ho seria. Quan arriben les forces policials, els concentrats criden «Democràcia, sí; dictadura, no». La BPS intervé colpejant els concentrats, els quals, després d'alguns minuts de baralles i corredisses, es dissolen.

Són vint-i-quatre els detinguts, quasi tots durant la manifestació. Uns altres

J. C.

El 25 d'Abril, a Sueca, Ramon Barnils, Joan Francesc Mira i Damià Mollà, a les 8 de la vesprada, van formar una taula redona, organitzada per l'Associació de Veïns, on es va debatre les raons i les estratègies actuals del nacionalisme, i, alhora, es va homenatjar Joan Fuster, que assistí a un sopar posterior, vint-i-cinc anys després de la publicació de *Nosaltres els valencians*.

Unes cent persones van fer de públic, entre les quals hi havia Josep Palàcios, Francesc Ferrer Pastor, Jaume Pérez Montaner... Va ser un entre tants dels actes que distintes associacions culturals van organitzar de cara a un 25 d'Abril que, enguany, no s'ha destacat pels aplecs tumultuosos, sinó per una novetat silenciosa i efectiva, l'arribada a València de la TV3.

Una novetat contra la qual encara no s'han sentit veus oposades. Només una excepció. La del president Joan Lerma, que, a Elda, on la Penya Barcelonista ha exigít urgentment la instal·lació d'un reemissor que permeta superar la zona d'ombra on es situa la ciutat, qualificà la TV3 de «deslleial i pirata».

«Deslleial i pirata» a una Televisió Valenciana que encara no funciona i que ha fet servir l'excusa d'una «invasió pujolista» a Madrid com a coartada principal per a poder funcionar. La

«deslleial» TV3 pot actuar com a únic motiu de fons per permetre les emissions de la futura i imprevisible televisió autonòmica valenciana. A Elda, alguns membres de la penya comentaven, amb sorna: «Clar, com el president no és del Barça...»

També en un poble castellanoparlant, Oriola, d'on han eixit gran part de les protestes contra el valencià, de la mà dels sectors més conservadors de l'ensenyament privat i religiós, el dia 25 se celebrava un festival de roc, organitzat pel Centro Miguel Hernández, amb el suport d'Acció Cultural del País Valencià.

A Benidorm, l'Ajuntament, concretament la regidoria de Cultura, concedia els premis «25 d'Abril» de narrativa, que anava a parar a les mans del prolífic Manuel Joan i Arinyó. En l'apartat de narració infantil, per a joves escriptors, van fer-se amb distintes premis estudiants de BUP de Callosa, Alzira, Carcaixent i Elx.

I a Elx, precisament, es duia a cap un dels actes més atractius de la diada. Una taula redona i un sopar, homenatge a Antoni Bru, que va aplegar més de cent cinquanta persones, entre les quals hi havia Josep Vicent Marqués, J. J. Pérez Benlloch, Manuel Barceló, Sixto Marco, Gaspar Jaén i Urban, Antoni Amorós, Pasqual Mollà, Manuel Rodríguez, Josep Marañez, Joan Carles Martí, Biel Sansano —organitzador de la iniciativa... □